

DRUHÝ ZPĚV

Zde se začíná znovu zpěv o mém Cidovi.
Přístav Alucat tehdy můj Cid obsadil,
vyklidil Zaragozu, z okolí odtáhli,
vyklidil také Huesku, Montalbán nechal být.
Směrem k slanému moři se vydal do války;
z východu vzhází slunce, tím směrem vyrazil.
Jériku a Ondu a Almenar získal Cid
a dobyl všechnu zemi v okolí Burriany.

1090

Stvořitel pomohl mu, Pán, který v nebi sídlí.
S jeho pomocí obsadil Murviedro svými lidmi;
a viděl můj Cid, že se to Bohu líbí.
Nemalý mají strach po celé Valencii.

Valencijské to mrzí, nic se jim to nelíbí;
kde by ho zaskočili, o tom se radili.
Celou noc byli vzhůru; v hodině předjitřní
nablízku Murviedra ležení rozbili.
Uviděl to můj Cid a zase se podivil:
„Duchovní Otče, díky ti!

1100

1102b

Na jejich území jim činíme příkoří,
jejich chleba a vína máme podle libosti,
plným právem nás chtějí na místě zaskočit.
Tohle se věru jinak než bitvou neskončí.
Rozešleme hned posly po širém okolí,
do Jériky a Alucatu ať se mí lidé vydají,
pro pomoc do Almenaru a do Ondy ostatní.
A lidé z Burriany ať sem hned vyrazí. 11
Musí-li dojít k boji, pak tady na pláni.
Já důvěřuji Bohu, že za nás se postaví.“
Třetího dne se všichni svolaní dostaví.
Zrozenec šťastné chvíle se na ně obrátí:
„Poslyšte, moji věrní, ať vás Bůh ochrání!
Co odešli jsme z kraje, kde jsou jen křesťani
- nebylo vyhnutí, šli jsme pryč neradi -,
díky Bohu jsme tady lecčeho dosáhli.
Valencijsťi nás oblehli a k boji vyzvali.
Jestliže chcete, abychom tady zůstali, 11
nezbývá nám, než abychom je ztrestali.

Až uplyne noc a ráno rozbřesne se,
ať jste mi ve zbroji a všichni v sedle;
zjistíme, jak si to jejich vojsko vede,
my všichni, muži, které vyhnali z rodné země.
Potom se uvidí, kdo žold zaslouženě bere!“

Minaya Álvar Fáñez na to pravil:
„Uděláme, jak chcete, Válečníku chrabrý.
Dejte mi sto jezdců, ne více, ve zbroji,
ostatní ať zepředu s vámi útočí. 11
A provedte to rázně, ať je to zaskočí;
já se svou setninou z druhé strany nastoupím.
Ať jistě zvítězíme, Bohu se poroučím.“
Co řekl, slyší rád můj Cid, Válečník chrabrý.

Nastalo ráno, všichni se ozbrojí,
každý ví, co má dělat, všichni to pochopí.
Za svítání můj Cid se na ně oboří:

„Bůh Stvořitel a apoštol svatý Jakub jsou s námi!

Bijte je, moji věrní, s chutí a rozkoší!

Já jsem Ruy Díaz, Cid, ve Vivaru zrozený!“

Těch stanů pokácených, když lana povolí!

Kůly ze země rvou se, padají všude stany!

Maurů je spousta, znovu se hotoví;

Álvar Fáñez na ně udeřil z druhé strany.

Je jim to proti myslí, musí však ustoupit.

Na bojišti je všude plno radosti.

Dva maurští králové si při tom smrt vyslouží,

až k samé Valencii Maury hnali.

Můj Cid velikou kořist získal v tom souboji.

Dobyli Cebollu a celé širé okolí;

ti, kteří mohli, utekli na koních.

Ležení vyplenili, vrátit se rozhodli.

Do Murviedra se vrátí, velkou kořist si každý vydobyl.

Zprávy o mém Cidovi se roznesly přes hory;

strach je ve Valencii; co dělat, se neshodli.

Zprávy o něm se nesou daleko po moři.

Veselý byl můj Cid a všichni jeho věrní,

že Bůh jim pomáhal a vedl je za vítězstvím.

A jeho lidé v noci k výpadům vyjížděli,

vtrhli až do Játivy a také do Cullery

a ještě níže, kolem Denie plení;

tvrdě pak trestali maurské kraje při pobřeží,

dobyli Benicadell, vchody i východy všechny.

Když Cid Válečník Benicadell dobyl,

lidé v Játivě a Culleře se velice bojí

a také Valencijské to zjevně velmi bolí.

V maurských krajích plenili a drancovali,
v noci na cestách bděli a ve dne vyspávali,
tři roky Cidovi věrní ta města dobývali.

Cid Valencijské se svými lidmi pokořil,
boje se obávají, nevyjdou do polí;
kácel jim zahrady a veliké škody působil.
Sklízet jim nedovolil v celém tom období.
Žehrají Valencijské, co dělat, se neshodli,
odnikud nedostanou pražádné zásoby;
nepomáhá syn otci a otec synovi
a mezi přáteli nenajdeš pohody.
Zlé je, páni, když lidé nemají co jíst,
vidět, jak ženy a děti umírají a hladoví.
Země jim leží ladem, není jim pomoci;
žádají o posily, ty má král marocký.
Ten krále Jasných hor se porazit pokouší,
žádnou radu jim nedal, nemohl pomoci.
Dověděl se to Cid k své velké radosti.
Můj Cid a jeho věrní z Murviedra jedou za noci,
v okolí Monte Realu stihlo je svítání.
Aragonským a Navarským tu zprávu oznámí,
do Kastilie také poselství poslali:
„Kdo se chce zbavit bídy a získat bohatství,
ať za mým Cidem jede, už brzy vyrazí,
dobude Valencii pro dobré křesťany.“

„Kdo mi chce pomoci Valencii dobýt,
ať přijde z vlastní vůle jako dobrovolník.
U Celly „V příkopech“ čekám, tři dny tam prodlím.“

Tak promluvil můj Cid, Válečník odvážný.
Pak se do dobytého Murviedra navrátil.
Rozlétly se ty zprávy, vězte, na všechny strany.

Jak slyšel o kořisti, každý tam přikvačil.
 Tehdy veliké množství křesťanů shromáždil.
 Můj Cid z Vivaru je čím dál víc bohatý. 1200
 Když uviděl můj Cid to shromáždění, zrak se mu rozjasnil.
 Můj Cid don Rodrigo nemá rád odklady,
 vydal se k Valencii a lehl pod hradby,
 dobře obklíčil město, myš neproklouzla by;
 nedovolí jim vejít a pryč jít zabrání.
 Rozšířily se zprávy o něm na všechny strany;
 další lidé se, vězte, k Cidovi přidali.
 Valencijským dal lhůtu, pro pomoc poslali.
 Devět měsíců, vězte, takto je svírali;
 museli město vydat, když počal desátý. 1210
 Nad tím vítězstvím bylo veliké jásání,
 když můj Cid Valencii dobyl a obsadil.
 Z bývalých pěšáků se jezdcí rázem stali,
 zlata a stříbra bylo, že nemáte představy.
 Všichni, kdo tam s ním přišli, velice zbohatli.
 A kořist mého Cida pátý díl obnáší,
 v penězích to bylo třicet tisíc marek zlatých
 a další majetek, že nemáte představy.
 Spokojený byl Válečník a všichni, kdo s ním přitáhli,
 když svoji korouhev na věž hradu vytáhli. 1220

 1190 Odpočíval můj Cid a všichni jeho věrní.
 Ke králi Sevilly odeslal zprávu tehdy,
 že dobyl Valencii, ať není v pokušení.
 Ale přitáhl s třiceti tisíci ozbrojenci.
 Na nivě pod hradem se s nimi v bitvě střetli;
 můj Cid s dlouhými vousy porazil je tam všechny,
 do Játivy se ženou za nimi jeho jezdcí;
 při brodu přes Júcar, to jste v životě neviděli,
 Mauři tak pili vodu, že ubývalo řeky.
 Sám marocký král prchl, tři rány přežil stěží. 1230

Navrátil se můj Cid s velkou kořistí ke svým.
Když dobyl Valencii, bylo to veliké štěstí;
z této vyhrané bitvy měl prospěch ještě větší.
Sto marek dostal voják nejobyčejnější.
Všude se nesly zprávy o tom, jak je Cid štědrý.

Veliké veselí je mezi křesťanskými lidmi
při mém Cidu Ruy Díazovi, zrozeném ve šťastné chvíli.
Už mu narostly vousy, už se mu prodloužily.
Řekl můj Cid vlastními ústy, slovy svými:
„Z lásky k Alfonsu králi, který mě vyhnal do ciziny,
nedotknou se jich nůžky, jediný vlas neostřihají mi,
ať se to ví mezi Maury i křesťanskými lidmi.“
Můj Cid don Rodrigo odpočívá ve Valencii,
s ním Minaya Álvar Fáñez, neopouští ho ani chvíli.
K bohatství přišli ti, kdo domov opustili,
všem dal ve Valencii domy a živobytí,
proto jsou šťastní, lásky mého Cida okusili.
Všichni jsou spokojení: noví, i kdo s ním dříve byli.
Vidí můj Cid, že s tím, čeho si vydobyli,
rádi by, kdyby mohli, město opustili.
Na radu Minayovu pak toto můj Cid slíbil:
že ti, kdo při něm získali kořist a odešli by,
aniž se s ním rozloučili a ruku mu políbili,
mohou být zadrženi, a přistižení všichni
budou zbaveni jmění a skončí na šibenici.
Toto všechno ať každý jasně a dobře slyší.
S Minayou Álvarem Fáñezem se poradili:
„Rád bych znal, Minayo, počet tady těch lidí,
kteří sem přišli se mnou a své si vydobyli;
zaznamenejme si je, ať jejich počet vidím.
Ať nikdo neskrývá se, ať nikdo mi nepochybí;
jejich kořist by si mí mani rozdělili:
ti, kteří strážejí Valencii a věrně drží hlídky.“
Minaya na to řekl: „To se mi také líbí.“

Přikázal, aby všichni ke dvoru přibyli.
Když je tam všechny měl, jmény se hlásili;
tři tisíce a šest set měl jich Cid.

3600

V srdci má veselí a úsměv na tváři:

„Děkujeme Bohu, Minayo, a přízni Boží Matky.
Před časem jsme se s málem z Vivaru vydali.
Teď jsme bohatí a budeme bohatší.

Pokud s tím souhlasíte, pokud vám to nevadí,
pošlu vás do Kastilie, kde máme svoje statky,
k mému přirozenému pánu Alfonsovi, ke králi.
Z této mé kořisti, kterou jsme tady získali,
chci, abyste mu darem sto koní předali.

1270

Ruku mu za mne polibte, ať je tak laskavý
a milostivě svolí, až by to uvážil,

aby má žena a dcery se za mnou vydaly.

Pošlu tam pro ně, vyřídte moje zprávy,
že pro Cidovu ženu s dcerami infantkami
přijedou a odvezou je s velkými poctami
do této cizí země, kterou jsme získali.“

1280

„To i rád učiním!“ Minaya na to pravil.

Když toto domluvili, konají přípravy.

Sto lidí dal Álvaro Fáñezovi, než se na cestu vydali,
tisíc stříbrných marek do San Pedra kázal vzít,
aby je opatovi donu Sanchovi předali.

Tyto Cidovy zprávy všechny velice těší.

Od východní strany přišel jeden z kněží,
jako biskup pan Jeroným byl znám mezi všemi;
je velmi rozumný, v psaní a čtení zběhlý,
pěšky i na koni urazil dlouhé cesty.

1290

Na činy mého Cida vyptával se kněz velmi,
na Maury uprostřed bitvy že se jediné těší,
a kdyby byl snad někdy tím bojem unavený,
ať po smrti prý je mu pláč křesťanů odepřený.

Když to slyšel můj Cid, byl velmi potěšený:
„Poslyšte, Minayo Álvare Fáñezi, při Tom, který je v nebi,
když nám Bůh sám chce pomoci, poděkujme mu tedy!
Biskupství založit chci ve valencijské zemi
a tomuto dobrému křesťanu je svěřit;
až dorazíte do Kastilie, dobré zprávy předáte jim.“

Líbilo se Alvaru Fáñezi, co don Rodrigo pravil.
Už panu Jeronýmovi biskupství předávají
ve městě Valencii, kde se i obohatí.
Bože, jak při té zprávě byli křesťané šťastní,
že biskupa už mají ve valencijském kraji!
Minaya byl spokojený, pak se s ním rozžehnali.

V míru a pokoji Valencii zanechal
Minaya Álvar Fáñez, do Kastilie pospíchal.
Vynechám zastávky, kdo by je počítal.
Kde zastihl by krále Alfonsa, hned se ptal.
Do Sahagúnu odjel nedlouho předtím král;
vrátil se do Carriónu, kde by měl přebývat.
Minaya Álvar Fáñez tu zprávu uvítal,
se všemi svými dary se tam hned ubíral.

Z kostela ze mše právě král Alfons vyšel;
hle, Minaya Álvar Fáñez vystrojený přijde.
Poklekl na kolena před shromážděným lidem,
králi Alfonsu k nohám padl v žalu převelikém,
ruce mu zulíbal a mluvil k němu mile:

„Bud'te milostiv, done Alfonso, pro lásku Boží!
Ruce vám líbá, králi, můj Cid, udatný v boji,
svému dobrému pánu líbá ruce i nohy,
kež mu už odpustíte, a mějte přízeň Boží!
Ze země vyhnal jste ho, je u vás v nemilosti;

i když je v cizím kraji, je v boji stejně dobrý.
 Město Jérik získal a také Ondu dobyl,
 Almenar se mu poddal a do Murviedra vstoupil,
 1300 Castejón rovněž získal a vešel do Cebol,
 získal Benicadell, který na skále stojí, 1330
 a vposled Valencie se můj Cid také zmocnil;
 dobrý Válečník vydal pravomoc biskupovi
 a vyhrál všech pět bitev, které tam svedl v poli.
 Velikou kořist získal díky pomoci Boží;
 o tom, že mluvím pravdu, chci vám dát důkaz, totiž
 zde těch sto rychlých a vytrvalých koní,
 všichni jsou osedlaní a v uzdě mají nozdry.
 Můj Cid vám ruce libá a přijmout dar vás prosí,
 dál se má za vazala, vám, svému pánu, slouží.“
 Udělal pravou rukou král kříž, s těmito slovy:
 1310 „Že Cid Válečník získal takovou velkou kořist,
 to mě ze srdce těší, při svatém Isidorovi! 1340
 A těší mě ty zprávy o činech Rodrigových;
 přijímám tedy od něj darem těchto sto koní.“
 Králi se to sic líbí, Garci Ordoñez se zlobí:
 „Je možné, že v maurských krajích živáčka nebylo by,
 že se tam tolik daří Cidu Válečníkovi?“
 Král na to řekl: „Hrabě, nechte té marné zloby,
 můj Cid na každý způsob mi lépe než vy slouží.“
Minaya Álvar Fáñez králi pak mužně poví: 1350
 „Můj Cid vás snažně žádá o projev laskavosti,
 1320 o Jimenu, svou ženu, a o dcery vás prosí;
 ať můžou z kláštera, kde je zanechal opatovi,
 k němu do Valencie, k dobrému Válečníkovi.“
 Tehdy král na to řekl: „To mi ze srdce hová;
 k hranicím mého království se jim postarám o zásoby,
 žádné nebezpečství ani urážky je neohrozí.
 Vy máte tyto paní k hranicím doprovodit;
 Cidovi lidé je pak budou mít na starosti.

Poslyšte, vazalové, a všichni věrní moji,
rozhodl jsem se, že Cid nesmí být zkrácen o nic.
Každému vazalovi, který mu věrně slouží,
rozhodl jsem se vrátit všechny statky a dvory,
ať s nimi nakládají volně a po libosti,
a zbavuji je trestu, nebezpečí a hrozby,
protože je mým přáním, ať svému pánu slouží.“
Políbí ruku králi Minaya, poctu složí.
Usmál se dobrý král a toto mile poví:
„Ty, kteří by teď chtěli Válečníkovi sloužit,
propouštím ze svých služeb a pod ochranu Boží.
Víc užítku v tom bude, než jinde hanebnosti.“
Vtom k sobě promluvili infanti carriónští:
„Velice roste pověst o slavném Rodrigovi,
vzít si Cidovy dcery by pro nás byl čin věru vhodný.
Nemůžeme si dovolit v té věci s nimi pohovořit;
Cid je z Vivaru, my z hrabat carriónských.“
Nikomu neřeknou to, a tím jejich řeč skončí.
Minaya Álvaro Fáñez se s dobrým králem loučí.
„Už odjždíte, Minayo? Jeďte v milosti Boží!
Můj člověk k vašim službám vás cestou doprovodí.
Povezete-li paní, ať jim po vůli slouží,
ať jim až do Mediny vyhoví ve všem, po čem touží.
Dál na cestě už starost o ně je na Cidovi.“
Minaya se svým houfcem se tedy s králem loučí.

Infanti carriónští se k němu vetřít chtěli,
Minayu Álvaro Fáneze kus cesty provázeli:
„Ve všem jste výborný, buďte i v tomto skvělý;
Cidovi Vivarskému vyřídte naše pozdravení,
že jsme připraveni udělat pro něj cokoli,
že mít nás za přátele prospěje Cidovi.“
Minaya odpověděl: „To mě nic nestojí.“
Když odjel, vracejí se infanti carriónští.

1360

Vyrazil do San Pedra, kde mají domovy,
 když ho tam uviděly, plakaly radostí.
 Minaya slezl s koně, modlí se k Petrovi
 a k paním se zas vrátil, když se byl pomodlil:
 „Kořím se vám, má paní, kéž vás Bůh ochrání!
 A kéž je také vždycky s vašimi dcerami!
 Můj Cid vás pozdravuje z míst, kde se nachází;
 těší se dobrému zdraví a velkému bohatství.

1370

Dobrý král milostivě vás odsud nechá jít;
 do Valencie, kterou jsme dobyli, mám vás vzít.
 Když můj Cid bez úhony vás spatří, ve zdraví,
 nebude se už trápit a bude přešťastný.“

1400

Paní Jimena řekla: „Dej Bůh, ať se tak stane!“
 Vyslal tři rychlé jezdce Minaya Álvar Fáñez,
 do Valencie jedou, k Cidovi chvátají.

„Řekněte Válečníku, ať ho Bůh ochrání,
 že král propustil jeho ženu i s dcerami
 a na svém území že nás zásobami opatřil.

Že tedy do dvou týdnů, když nás Bůh ochrání,
 přivezeme mu ženu s oběma dcerami
 i s jejich služebnictvem, se všemi dueňami.“

1410

1380

Odjeli ti tři jezdci s těmito zprávami,
 v San Pedru zatím zůstal Minaya Álvar Fáñez.
 Ze všech stran sjíždějí se k místu, kde stojí klášter,
 do Valencie chtějí, kde je Cid Vivarský.
 Álvara Fáneze prosí, aby je přijali.

Minaya na to pravil: „Z toho já radost mám jen!“

Je jich pětadesát jezdců, k němu se přidali,
 on sám měl s sebou sto, když se tam vydali;
 k doprovodu těch paní se silný oddíl připraví.

1420

Minaya pět set marek opatu vyplatí,
 a hned vám také řeknu, jak zbytek utratí:

Minaya paní Jimenu s oběma dcerami
 a též ostatní dueni ve službách u paní,

1390

dobrý Minaya ty paní klenoty přikrášlí
a nejlepšími šaty, jaké mu v Burgosu prodají,
dobré koně a muly jim také opatří.
Když všechny dueni mají už výbavy,
dobrý Minaya pomýšlí vyrazit.
A hle Rachel s Vidasem k nohám mu padne:
„Milost, Minayo, rytíři udatný!
Kvůli Cidovi jsme se na mizinu dostali,
i svůj zisk oželíme, když půjčku navrátí.“
„Se Cidem budu mluvit, dá-li Bůh, za pár dní,
za prokázané služby vám jistě zaplatí.“
Řekli Rachel a Vidas: „Dej Bůh, ať se tak stane!
Jinak se musíme za ním z Burgosu vypravit.“
Do San Pedra se vrací Minaya Álvar Fáñez;
lidé se k němu hrnou, pomýšlí vyrazit,
opat je zarmoucený, že už pryč odchází:
„Ať vás, Álvare Fáñezi, Stvořitel ochrání,
ruce polibte, prosím, mému Cidovi za mne,
ať nikdy nezapomene na náš klášter,
ať pomáhá nám stále, až do konce svých dní.
Tím se Cid Válečník navždycky proslaví.“
Minaya odpověděl: „To i rád vyřídím.“
Rozloučili se, Minaya vyrazí,
králův zmocněnec je s nimi, ten je má ochránit;
na vlastním území je král dobře opatřil.
Ze San Pedra se do Mediny za pět dní dostali.
V Medině přebývají paní a Álvar Fáñez.
Slyšte teď o těch jezdcích a o té dobré zprávě.
Když uslyšel tu zprávu můj Cid Vivarský,
ze srdce zaplesal a hned byl veselý.
Hovoří ke svým věrným a toto řekne jim:
„Posel za dobrou zprávu se dočká odměny.
Ty, Pero Bermúdezi, a Muño Gustiozi,
Martíne Antolínezi, měšťane burgoský,

a s vámi náš statečný biskup pan Jeroným 1460
vezmete si sto jezdců, kdyby bylo třeba boj podstoupit.

Skrz ves Santa María, která mi náleží,
jedťte dál do Moliny, kraj je to vzdálený.

1430 Vládne tam Abengalbón, s kterým jsme spojenci,
ten vám sto vlastních jezdců velmi rád přidělí.

Jedťte pak do Mediny, čím dřív, tím bude líp.

Minaya Álvaro Fáñez s mou ženou a dcerami
tam zcela jistě budou, jak mi zde říkají,
přivezte mi je tedy s velkými poctami.

Dobytí Valencie byl podnik nákladný, 1470
bylo by šílené nechat ji beze vsí ochrany;
zůstanu ve Valencii, v mém statku nejdražším.“

Když toto řekl, oddíl hned vyrazí.

1440 Celý den cestují, dokud se neznají.

Santou Marií jeli, ve Fronchalesu přespali;
příští den do Moliny na nocleh dorazí.

Maur Abengalbón, když byl o tom zpraven,
vyjel jim naproti, s radostí uvítal je:

„Vazalové mého přítele, buďte mi vítáni!

Vaše návštěva, vězte, vždy pro mě příjemná je.“ 1480

Promluvil Muño Gustioz sám od sebe, hned zkraje:

„Můj Cid vás pozdravuje a žádá vyslání
sta vašich jezdců nám na pomoc bezodkladně.

1450 Jeho žena a dcery v Medině zůstaly;

máte tam s námi dojet, s nimi se navrátit
a do Valencie je bezpečně dopravit.“

Řekl Abengalbón: „S tím i rád souhlasím.“

Velikou večeri jim přikázal připravit,
nazítří ráno se chystají vyrazit;

o sto ho požádali, jede jich dvakrát víc. 1490

Překročili hory divoké a srázné,

Matu de Toranz za sebou nechali,

žádný strach ale přitom nemají, 1492b

do údolí Arbujeda sestoupit hodlají.
V Medině je zatím Minaya v bezpečí,
poslal dva jezdce, aby se přesvědčil.
Ti dva se nezdržují, úkol je příjemný;
jeden už zůstal u nich, druhý jel k Minayovi nazpět:
„Válečníkovi věrní nám jedou v ústrety.
Tamhle je Pero Bermúdez v popředí,
a Muño Gustioz, vaši přátelé milení,
a Martín Antolínez, Burgosan převěrný,
biskup pan Jeroným, skvělý muž statečný,
a velitel Abengalbón se svými lidmi tam je,
pro lásku k Cidovi až sem přijeli;
a jedou pohromadě, brzy se objeví.“
Tehdy Minaya řekl: „Jedme jim v ústrety!“
To zčerstva udělali, zdržovat se nechtějí.
Na sto jich vyrazilo, všichni jsou stateční
a mají dobré koně s rolničkami a řemením,
a hedvábnými příkrývkami, na hrudi brnění,
a v ruce mají kopí s praporci na žerdích,
aby ostatní věděli, že opatrný je Álvaro Fáñez
a že vyjel z Kastilie Álvaro Fáñez a veze paní vzácné.
Ti jezdci, kteří předtím na průzkum vyjeli,
ihned se chopí zbraní a hry jim předvedli,
u řeky Jalónu je velké veselí.
Minayovi se poklonili ostatní, jakmile přijeli.
Když přijel Abengalbón a před ním se objevil,
usmál se ze široka, stiskl ho v objetí,
políbil na rameno, jak u Maurů je zvyk:
„Velmi dobrý den přeji, Álvare Fáñezi!
Vezete tyto paní, tím víc jsme poctěni,
choť Cida Válečníka a jeho dcery také;
vás všechny pro to ctíme, hodné poct uznáváme.
I kdyby někdo chtěl, k Cidovi zlý nelze být,
stojíme při něm v míru i válce, to můj Cid dobře ví,
kdo by to nepochopil, je věru nemoudrý.“

Usmál se zeširoka Minaya Álvar Fáñez:

„Příteli Abengalbóne, pomáháte mu věrně!

Jestli dá Bůh a Cida živého zastihneme,
za to, co učinil jste, naprázdno nevyjdete.

1530

Všechno je připraveno, k večeri usedněme!“

Maur

Řekl Abengalbón: „Za tu poctu děkujeme,
než uplynou tři dny, dvojnásob vám odvedeme.“

1499b

1500

Dojeli do Mediny, Minaya hostil je skvěle,
všichni jsou spokojeni, jak byli pohoštěni.

Potom poslali králi své díky se zmocněncem:

můj Cid ve Valencii že si té pocty cení,

že cestou do Mediny dostali zásoby velké;

král zaplatil to všechno, Minaya nevydal peněz.

Noc rychle uplynula, jitřenka v nebi bledne,

1540

šli na mši do kostela, a už jsou všichni v sedle.

Z Mediny vyrazili, jedou jalónským břehem,

údolím Arbujuela do kopců průvod jede,

údolím u Toranza potom projeli ještě,

1510

dojeli do Moliny, kde Abengalbón velel.

Biskup pan Jeroným, skvělý křesťan té země,

ochraňuje ty paní jak za noci, tak ve dne,

po pravici má koně, který mu zbraně veze,

v bezpečí paní jedou s ním a s Minayou v čele.

Dojeli do Moliny, to sídlo bohaté je;

1550

Maur Abengalbón kázal uhostit všechny skvěle,

splnil jim každé přání, nebylo, kdo by želel,

ba i podkovy koním vyměnit za nové velel,

Minayovi a paním byl vzácným hostitelem.

1520

Nazítří brzy zrána průvod už zase jede,

do samé Valencie je ochraňoval věrně.

Maur ze svého vše platil, vůbec nic od nich nechtěl.

Při milém zacházení a úctě na té cestě

před Valencií stojí už na tři míle téměř.

Mému Cidovi, který se šťastně opásal mečem,

1560

do města Valencie se to oznámení veze.

Veselý byl můj Cid jak ještě nikdy nebyl,
že od svých nejmilejších dostal to oznámení.
Dvě stě jezdců hned vyslal, aby za hradby jeli
naproti Minayovi a paním urozeným;
on sám je ve Valencii, město hlídá a střeží,
dobře ví, že Álvar Fáñez si jich pečlivě hledí.

A tamti vítají se s Minayou venku, hledíme,
vítají paní, dcerky i služebnictvo věrné.
Přikázal můj Cid všem, kteří s ním byli v městě,
aby střežili hrad a všechny vysoké věže
a všechny brány a vchody a východy ať jsou uzavřené.
Nechal si přivést koně, nijak dlouho ho neměl
a dosud nevěděl můj Cid, ve šťastné chvíli opásaný mečem,
neplaší-li se v boji a je-li dobrý běžec;
tam v branách Valencie, kde v bezpečí teď seděl,
před ženou, před dcerami chce svoje zbraně předvést.
Paním měly být vzdány též pocty zasloužené.
Biskup pan Jeroným do města zatím vešel,
koně zanechal venku a do kaple se bere.
Se všemi, kdo tam byli a modlili se ještě,
na hrudi stříbrné kříže a komže oblečené,
paní a dobrého Minayu biskup uvítat jede.
Zrozenec šťastné chvíle zdržovat se už nechce.
Babieku osedlali, přehozy dali přes něj;
můj Cid nasedl na něj a do ruky vzal dřevce,
suknici oblékl si, vousy má nepěstěné;
rozjel se s novým koněm, Babieca rychle běžel.
Babieca skvěle cválá, když pobídne ho jménem.
Všichni jsou okouzlení, jak ten kůň běží lehce;
pak už je ve Španělsku Babieca jenom jeden.
Po skončení té jízdy Cid nezdrží se v sedle,
sesedne, míří přímo k dcerám a ke své ženě.
Když paní Jimena ho uvidí, vrhne se na zem před něj:

„Buďte zdrav, Válečníku, ve šťastné chvíli opásaný mečem!
Vy jste mě vysvobodil z nejedné hanby těžké,
tady mě máte, pane, zde vaše dcery jemné,
hodné a vychované, Bohu a vám vždy věrné.“

Matku s dcerami Cid do náruče bere,
z veliké radosti se jim pláč do očí dere.

1600

Celé Cidovo vojsko je velmi potěšené,
zbraně zvedají k nebi a rozbíjejí terče.

Slyšte, co zrozenec šťastné chvíle řekne:

1570

„Paní Jimeno drahá, ženo má s ctěným jménem,
i vy, dcery, mé duši a srdci přemilené,
do Valencie pojdte a žijte se mnou v městě,
které jsem pro vás dobyl, abyste mohly ke mně.“

Matka a dcery ruce mu zulíbaly vděčně.

S velkými poctami s nimi do Valencie vejde.

Zamířil Cid na místo hradbami obehnané,
vede je nahoru, kde nejvýše ční hrad.

1610

Na všechny strany hledí ty oči krásné,

1580

na Valencii, kde se město prostírá,
a z druhé strany k moři se pohled otvírá:

nivu před sebou vidí, hustou a do šíra,

zvedají ruce, Bohu chtějí tak díky vzdát,

že mocná, krásná země je pro ně dobytá.

Cida a jeho věrných se radost zmocnila.

Zima už ustoupila a březem začíná.

Co za mořem se děje, o tom vám zprávy dám,

1620

o králi Júsufovi, to je marocký král.

Můj Cid don Rodrigo marockému králi vadil:

1590

„Že do mých držav vtrhl a zůstává v mém kraji,
za to Ježíši Kristu vděčí a jeho chválí.“

Ten marocký král tedy vojsko k výpravě shání;

padesát tisíc mužů dostavilo se v zbraní,

na moře vypluli, na lodě nasedají,

do Valencie plují, se Cidem chtějí válčit.
Přistály jejich lodě, vystoupí na břeh Mauři.

Přitáhli k Valencii, kterou můj Cid byl dobyl;
král nevěřících zatím tábor na břehu rozbil.
Můj Cid se o tom velmi brzy dozví.

„Spasiteli a Otci v nebi chci díky vzdát!
Všechno, co mám, tu leží před mýma očima.
Valencii jsem těžce dobyl, a teď ji držím já,
musel bych nejdřív umřít, nežli bych se jí vzdal.
Děkuji Stvořiteli a také Boží Matce
za to, že ženu a dcery u sebe tady mám!
Ze zámoří jsem dostal opravdu pěkný dar,
musím se chystat k bitvě, nemůžu uhýbat;
moje žena a dcery mě spatří bojovat,
uvidí, jak se žije a bojuje uprostřed cizího kraje,
a vynadívají se, jak vydělávám na chléb.“
Ženu a obě dcery až na ochozy vzal,
kam až dohlédly okem, všude je samý stan.
„Co to znamená, Cide? Ať Bůh vás chrání, pane!“
„Má ženo milovaná, nemusíte se bát.
Naše bohatství vzroste, zvětší se mnohokrát.
Sotva jste za mnou přišly, budete dary brát;
dcery jsou na vdávání, věno jim chtějí dát!“
„Jen Bohu a vám, Cide, máme co děkovat!“
„Budete v paláci, anebo z hradeb boj sledovat?
Nemějte žádný strach, až mě spatříte bojovat
s pomocí Boží a díky Svaté Marii Matce.
Odvaha v srdci mi vzroste, budete-li tu stát;
s pomocí Boží musím vyhrát i tentokrát!“

Stany jsou upoutány a svítání se blíží,
rychle a bez ustání válečné bubny víří.

Rozveselil se můj Cid: „Dnes je den velmi dobrý!“

Jeho žena má strach, div se jí srdce nerozskočí,
a stejně tak se dueni a obě dcery bojí;

v životě neslyšely takovou strašnou bouři.

Za vousy chytil se Cid a takto zahovořil:

„Nemějte žádný strach, to vám jen k dobru slouží;

nežli uplyne čtrnáct dnů, je-li to vůle Boží,

všechny ty jejich bubny přestanou rázem bouřit,

však si je prohlédnete, až vám je k nohám složím,

dáme je biskupovi panu Jeronýmovi,

ať je zavěsí v chrámu Svaté Panny, Matky Spasitelovy.“

Takový slib učinil můj Cid těmito slovy.

Rozveselí se paní, stále méně se bojí.

Maročtí Mauři jezdí na svých červených koních,

bez bázně přejíždějí po zahradách a polích.

Zvoncem vyhlásí poplach, když vidí to, stráž bdělá,

hned vojska mého Cida se k boji přioděla.

Povzbudili se v srdcích a vyrazili z města;

kde Maury natrefili, vrhli se na ně zčerstva,

z polí a zahrad je ženou, byl to tak těžký případ,

že pět set zabili jich toho dne do večera.

Až skoro k samým stanům ty Maury honili,

vydařil jsem jim výpad, na návrat myslili.

Álvara Salvadóreze v té bitce chytili.

Jeho lidé se nazpět k Cidovi vrátili;

setkal se s nimi, oni mu všechno vyličí,

můj Cid je spokojený, že dobře vedli si:

„Poslyšte moji věrní, on v zajetí nezůstane.

Dnes se nám dobře vedlo, zítra bude tím líp.

Buďte ve zbrani všichni v hodinu předjitřní,

půjdeme spolu na mši a pak hned nasedáme,
jen nám dá rozhřešení biskup pan Jeroným.
Zítra se na ně silně musíme obořit,
ve jménu Spasitele a svatého Jakuba jít.
Líp, když je porazíme, než pole vyklidit.“
Na to pak všichni řekli: „S láskou a radostí!“
Minaya nechtěl zdržovat a takto hovoří:
„Když jste se rozhodl, Cide, kdybyste dovolil,
dejte mi pro případ bitvy sto třicet jezdců zálohy;
až na ně zaútočíte, z boku je zaskočím.
Ať jeden nebo oba, zvítězíme s Boží pomocí.“
Na to řekl můj Cid: „S velikou radostí.“

Den odešel už pryč a noc se na zem snese,
všichni křesťané k boji se připravují spěšně.
Při prvním kuropění, nebe je ještě šeré,
biskup pan Jeroným zval ke mši Cidovy věrné.
Po mši dal rozhřešení družině shromážděné:
„Ten, kdo statečně v boji s nepřáteli dnes zemře,
tomu odpustím hříchy a duši Bůh si vezme.
Pane Rodrigo, ve šťastné chvíli opásaný mečem,
pro vás jsem mši dnes sloužil, mou žádost vyslechněte.
O laskavost vás žádám, sluchu mi prosím přejte;
abych dnes ráno mohl prvním útokům velet!“
Řekl Cid Válečník: „Tímto je vám ten úkol svěřen.“

Branami Valencie vyjeli ozbrojeni.
Cid svým vazalům radil a nabádal je všechny.
U všech bran zůstávají jen stateční a věrní.
Můj Cid na koně skočil, v sedle Babičky sedí,
je dobře vybavený a silně ozbrojený.
Vztyčili prapor vzhůru, když z města vyjžděli,
můj Cid do boje vede čtyři tisíce bez třiceti.
Padesát tisíc Maurů napadnou muži směli;

Álvar Alvarez a Álvar Fáñez spolu jeli
a z druhé strany útok vedli.

1720

Líbilo se to Bohu, vítězství dopřeje jim.

Můj Cid už mrštil kopí a sáhl po svém meči,
bezpočtu Maurů zabil, kolik, to nikdo neví;
z lokte dolů mu kape čerstvá krev při té řeži.

Krále Júsufa zranil, král ty tři rány přežil,
že měl rychlého koně, unikl do bezpečí,
do nádherného hradu utekl, do Cullery.

Až tam Cid Vivarský za nimi stále běží,
byli u toho také někteří jeho věrní.

Vrátil se odtamtud Cid, ve šťastné chvíli narozený,
s kořistí získanou byl velmi spokojený.

1730

Babieky od hlavy k patě si tehdy velmi cenil.

Veškerá tato kořist teď v jeho ruku leží.

Z těch padesáti tisíc, a byl to počet přesný,
se tehdy zachránili sto a čtyři Mauri stěží.

Vojáci mého Cida rabují po ležení.

Padesát tisíc marek zlata a stříbra snesli,
ostatní kořist ještě zdaleka nespočetli.

Spokojený byl Cid a všichni jeho věrní,
že Bůh je neopustil a vedl za vítězstvím.

1740

Když nad marockým králem zvítězili tehdy,
co ukořistili, dal Álvar Fáñez sečíst.

Do Valencie vstoupil Cid se sto jezdcí,
bez přilby se mu zračí únava v obličeji.

Na Babiekovi přijel, nahý meč zkrvavený.

Paní ho uvítaly, čekaly na něj všechny.

Můj Cid přitáhl uzdu a dal jim pozdravení:

„Klaním se vám, mám pro vás kořist nesmírné ceny.

Vy město hlídaly jste, já vyhrál bitvu dnešní.

Byla to vůle Boží, přáli nám také světcí;

1750

jen jste sem dorazily, za vítězstvím nás vedli.

Vidíte na mém koni pot, a krev na mém meči?

Takto se v poli s Maury bojuje o vítězství!
K Bohu se pomodlete, ať mě obdaří léty;
ruce vám budou líbat a bude vám to ke cti.“
Tak promluvil můj Cid, uvolňuje si třmeny.
Když už byl opěšalý a když ho uviděly
jeho choť urozená, dcery a všechny dueni,
před Cidem Válečníkem sklonily se a klekly:
„Mnoho let přejeme vám, za všechno jsme vám vděчны.“ 17
Zároveň s ním do paláce pak vešly,
na krásnou lavici si vedle Cida sedly.
„Paní Jimeno, ženo má! Nežádala jste to už předtím?
Chci vaše služebnice, zde tyto vaše dueni,
provdat za některé ze svých vazalů věrných.
Dvě stě stříbrných marek dám každé, velký peníz;
komu sloužily věrně, ať v Kastilii vědí.
Co našich dcer se týče, to je věc vzdálenější.“
Cidovi líbat ruce všechny paní se zvedly
a všude po paláci velikou radost měli. 17
Jak to Cid ustanovil, tak to i prováděli.
Minaya Álvar Fáñez odešel do ležení,
se svými lidmi musel kořist sepsat a sečíst,
spoustu stanů a zbraní, oděvů přenádherných,
a bylo toho tolik, že tomu těžko věřit.
Chci vám teď říct to nejdůležitější:
Nemohli zjistit počet koní, nebylo možné je sečíst,
volně tam pobíhají, schytat je možné není.
Mauři tam usazení přišli tak snadno k jmění;
Cid Válečník i přesto má kořist velké ceny, 17
z dobrých vybraných koní má tisíc nejskvělejších.
Když mému Cidovi připadlo tolik jmění,
ostatní byli také dobře odměněni. 178
Jen těch nádherných stanů a stěžňů ohlazených,
které dobyl můj Cid a všichni jeho věrní!
Stan marockého krále, který je nejkrásnější,

dva stěžně podpírají, každý je pozlacený.
Přikázal můj Cid Ruy Díaz, Válečník proslavený,
aby stan zůstal celý a že s ním nikdo hýbat nesmí:
„Takový stan jako tento, z Maroka dovezený,
králi Alfonsu Kastilskému přeji,
aby zprávám, že Cid získal kořist, věřil.“
S bohatstvím, které si dobyli, do Valencie vešli.
Biskup pan Jeroným, kněz poctivý a čestný,
je těmi boji obouruč natolik unavený,
že kolik Maurů zabil, nespočítá a neví;
jeho podíl byl skvělý a tomu přiměřený.
Můj Cid don Rodrigo, ve šťastné chvíli narozený,
ze své pětiny jemu dal desátý díl přesný.

1790

Ve městě Valencii je každý křesťan šťastný,
že tolik jmění získali, koní a také zbraní.

1800

Šťastná je paní Jimena, její dcery i paní,
všechny se velmi radují, že mají před vdavkami.
Můj Cid má dobré srdce, nemá rád odkládání:
„Kde jste, Minayo? Pojdte sem, příteli můj drahý!
Svůj podíl jste si získal jen vlastní tvrdou prací;
z mé pětiny si prosím bez meškání
vezměte, kolik chcete, zbytek pak ponechám si.

A zítra brzy ráno odjedte bez meškání
s tou mou pětinou koní, kterých jsem tady nabyl,
se sedly, s ohlávkami i s meči, co k nim patří.

1810

Z lásky k ženě a dcerám pošlu to všechno králi,
že propustil je za mnou, kde se jim dobře daří,
a těchto dvě stě koní věnuji jeho stájím,
aby král Alfons nic nevyčítal valencijskému vládci.“

Přikázal, aby s Minayou jel Pero Bermúdez navíc.

Nazítří brzy ráno na cestu se hned dají
a dvě stě mužů s sebou jako doprovod mají.

„Že mu Cid líbá ruce a přeje mnoho zdraví,

že ve vítězné bitvě můj Cid nabyl
těch dvě stě koní, které posílá králi,
a že mu bude sloužit vždycky, až do skonání.“

Vyjeli z Valencie, na cestu se vydali,
dobře museli střežit všechno to bohatství.
Tak jedou dnem i nocí, bez odpočinku cválají,
hory, které ty kraje dělí, už zdolali.
Po králi Alfonsovi se shánět počali.

Hory, lesy a řeky na cestě zdolávají,
až ve Valladolidu krále Alfonsa našli.
Pero Bermúdez a Minaya vzkaz jemu posílají,
aby jejich poselstvo přijmout ráčil,
že mu Cid z Valencie posílá velké dary.

Velice rád byl král, rozveselil se celý,
kázal svým šlechticům, aby na koně sedli,
byl mezi prvními, kdo spěšně vyráželi,
vstříc lidem zrozence šťastné chvíle hned jeli.
Infanti carriónští, vězte, se předháněli,
i hrabě don García, jeho nepřítel vzteklý.
Jedni jsou proti tomu, druzí jsou spokojeni.
Na dohled lidi Cida Ruy Díaze uviděli,
bojí se, že to jde vojsko, vyslance neviděli;
sám král don Alfonso se přezehnal křížem velkým.
Minaya a Pero Bermúdez kupředu popojeli,
oba sesedli s koní, dál kráčeji už pěšky.
Před králem Alfonsem si na kolena klekli,
nohy mu políbili, a ještě předtím zemi:
„Králi Alfonsi, milost, jste vážený a ctěný.
Cid Válečník vám po nás posílá ruky políbení,
vás má za svého pána a vám je podrobený,
cení si vaší milosti a je vám velmi vděčný.“

1819b

Před pár dny zvítězil, křesťané se tam střetli
s marockým králem, Júsuf je nazývaný všemi.

1850

1820

Padesát tisíc jich bylo, utekli poraženi.

Ohromnou kořist dobyl a zisk měl velmi velký,
velmi zbohatli při tom všichni Cidovi věrní,
a posílá vám dvě stě koní a ruky políbení.“

Král Alfons na to řekl: „Přijímám s potěšením.

Za tento velký dar jsem mému Cidu vděčný,
oplatím mu to jednou, ten den nadejde, věřím.“

Líbilo se to mnohým, dali mu ruky políbení.

Hnětlo to hraběte Garcíu, byl velmi nakvašený;

s desíti příbuznými pak stranou poodjeli:

1860

„Je k nevíře, jak Cid svou pověst tady zvětšil!

Jak úcta k němu vzrůstá, naše pověst se tenčí;

že maurské krále porazil snadno, jak se zde svědčí,

to snad je mrtvé našli a koně posháněli.

Těmito jeho činy budeme poškozeni.“

Promluvil král don Alfons, mluvil těmito slovy:

„Díky vzdávám Stvořiteli a svatému Isidorovi!

Cid tedy posílá mi tady těch dvě stě koní,

mému království tímto nejlépe může sloužit.

Vás, Pero Bermúdezi a Minayo, chci poctit

1870

a kážu vaše těla dobře obléct a hostit,

veškerou zbraní vás vybavit, a podle vaší touhy,

abyste před Cida v novém všichni předstoupit mohli.

Dávám vám tyto koně, jsou vaši ti tři oři.

Vše nasvědčuje tomu, a já po tom i toužím,

že všechny tyto věci po čase dobře skončí.“

1840

Ruce mu políbili, odpočinou si po cestě.

Přikázal obsloužit je v tom, co je potřebné.

O carriónských infantech chci vám teď povědět,

jak v skrytu radili se, aby to nikdo nevěděl:

1880

„Zprávy o činech Cida se šíří po světě,

o dcerách promluvme s ním, s nimi se ožeňme;
získáme větší vážnost a výš se octneme.“
S tímto tajemstvím přišli za králem Alfonsem:

„Vás jako svého krále a pána prosíme tady,
s vaším svolením chceme se držet vaší rady.
Obě Cidovy dcery žádejte pro nás, králi,
oženíme se s nimi ke cti pro obě strany.“
Král drahnou chvíli přemýšlel a věc vážil:
„Dobrého Válečníka vyhnal jsem rozhněvaný,
ublížil jsem mu tehdy, a on mi službou splácí.
Nevím, jestli mu budou po chuti tyto svatby;
ale že vy to chcete, dáme se do jednání.“
Minayu a Pera Bermúdeze káže najít,
král don Alfons je v paláci shání,
do jedné komnaty pozval je do ústraní:
„Minayo a Pero Bermúdezi, poslyšte, páni,
můj Cid Válečník dobře hájí mé zájmy,
on si to zaslouží, já mu odpustím záhy,
ať za mnou přijede, je-li to jeho přání.
Na mém dvoře ho čekají ještě i jiné zprávy.
Diego a Fernando, z Carriónu bratři,
se Cidovými dcerami by se oženili rádi.
Buďte dobrými posly, o to vás prosím, páni,
dobrému Válečníku předejte tyto zprávy,
bude to pro něj čest a nabude větší váhy,
když do Carriónu provdá své dcery za infanty.“
Promluvil Minaya, Pero Bermúdez byl šťastný:
„Požádáme ho o to, co říkáte nám, králi,
a potom ať Cid jedná podle vlastního přání.“
„Řekněte tomu, který se ve šťastné chvíli zrodil,
že se s ním rád setkám tam, kde se mu to hodí,
jak se vysloví on, tam pojedeme za ním.
Mému Cidovi vyhovět ve všem jsem odhodlaný.“

Rozloučili se s králem, s tím se zpět odebrali,
do Valencie jedou, navracejí se zpátky.

Když se to dověděl můj Cid, Válečník chrabřý,
vyjel jim na koni v ústrety k uvítání.

I objal oba Cid a usmíval se v tváři:

„Už jste, Minayo a Pero Bermúdezi, zpátky?

Málokde na světě lze takové muže najít!

1920

Zdali se Alfons, můj král, těší dobrému zdraví?

Je spokojený a přijal moje dary?“

Řekl Minaya: „Ze srdce a z té duše je šťastný,
má vás v lásce a posílá vám vzkazy.“

Řekl na to můj Cid: „Za to já Boha chválím!“

Po těchto slovech vyprávět začínají,
že Alfons Leónský se přimlouvá za infanty,

aby se do Carriónu Cidovy dcery vdaly,

že je to pro něj čest a nabude větší váhy

a že ho o to žádá, z té duše mu to radí.

1930

Když to slyšel můj Cid, Válečník chrabřý,
drahnou chvíli přemýšlel a věc vážil:

„Krista Pána mého za to velice chválím!

Ze země vyhnali mě a čest mi přitom vzali,
to, co mám, to jsem získal s velikým namáháním.

A Stvořitele chválím, že král mi přízeň vrátil

a o dcery mě žádá, do Carriónu pro infanty.

Jsou velmi namyšlení, ke dvoru krále patří,

neměl bych žádnou radost z takové dvojí svatby.

Kdo je víc než my všichni, nám ale takto radí;

1940

jednejme o tom, ale ať se to dobře tají.

Ať nám Bůh na nebesích to nejlepší vnuknout ráčí.“

„A k tomu všemu ještě král don Alfonso praví,

že se rád s vámi sejde podle vašeho přání,

osvědčí vám přízeň, rád vás zase spatří,

jak vám to vyhovuje, tak dohodne se s vámi.“

Na to pak řekl Cid: „Z toho jsem věru šťastný.

Určete tedy místo pro setkání.“
Řekl Minaya: „Budte obeznaný.
Nebylo by divu, kdyby král choval přání,
abychom za ním přišli a jeho vyhledali
a jako svému králi a pánu čest mu vzdali.
Takže se raději řídme podle králova přání.
U řeky Taja, v které se mnoho vody valí,
sejdeme se, kdy a jak můj pán schválí.“
Napsali dopisy, pečetě na ně dali
a po dvou jezdcích poslali králi psaní;
že co si král přejde, udělá Cid, Válečník chrabřý.

1950

Ctěnému králi dopisy předložili,
když je uviděl, velmi ho potěšily.
„Pozdravte mi mého Cida, opásaného mečem ve šťastné chvíli.
Sejdeme se ode dneška za tři týdny;
budu-li živ, budu tam bez pochyby.“
Nezdržují se, k mému Cidovi se navrátili.
Na té i oné straně se k setkání hotovili.
Kdo kdy viděl tolik vzácných mul v celé Kastilii
a tolik ořů cestovních a jízdnic,
statných válečných koní, na kterých není chyby,
tolik praporců, které na kopí připevnili,
zlatem a stříbrem skvěle zdobené štíty,
taft z Alexandrie, pláště a kožešiny?
Král kázal, aby dopředu zásoby připravili
a k řece Tajo k setkání je dopravili.
S králem jede průvod preveliký.
Carriónští infanti se velmi veselili,
něco koupili na dluh a něco zaplatili;
že zvětší svoje majetky, tím jsou si oba jisti,
zlatem a stříbrem zbohatlí už se vidí.
Král pan Alfons zčerstva na koni k Taju míří
s hrabaty, s veliteli a se spoustou svých lidí.

1960

1970

1980

Carriónští infanti velký průvod vypravili.
Při králi jedou leónští a také galicijští,
a není v lidských silách sečíst kastilské šiky.
Uzdy už popustili, na cestu vyrazili.

1950

Můj Cid, Válečník chrabrý, po Valencii chodí,
nezdržuje se, k setkání se přihotovil.
Kolik jen statných mul a jízdních koní kolik!
Kolik výborných zbraní, dobrých a rychlých koní,
těch příkrývek a pláštů, také kožichů spousty!
V barvách jsou oblečeni velcí i malí všude.

1990

Minaya Álvar Fáñez a též Pero Bermúdez,
Martín Muñoz a Martín Antolínez, Burgosan moudrý,
biskup pan Jeroným, kněz velmi dobrý,
Álvar Alvarez a Álvar Salvadórez, skvělí v boji,
Muño Gustioz, rytíř skvělý a moudrý,
Galindo García, původem aragonský,
ti všichni chtějí Válečníka doprovodit,
a také ostatní, kteří tam stojí.

1960

uvili.

Álvar Salvadórez a Galindo García Aragonský,
to jsou ti, které Válečník prosí,

2000

ať při střežení města v bdělosti nepovolí,
ať všechny ohlírají a vše je v jejich moci.

2000b

Cid na srdce jim klade, ať brány od pevnosti
neotevírají ve dne ani v noci.

1970

2002b

V hradu je jeho žena a dcery, světlo jeho očí,
a ty můj Cid má v duši a ve svém srdci nosí;
jsou tam i jiné paní, které jim ve všem slouží.

Upozornil je, jak to přísluší muži a otcí,
že nebudou smět vyjít z hradu po čas dlouhý,
dokud se nevrátí ten, který se ve šťastné chvíli zrodil.
Vyjeli z Valencie, ostruhy nasadí koním.

Statných válečných koní měl můj Cid veliké množství,
některé dostal darem, ostatní získal v boji.

1980

2010

Už jede na setkání, s králem je dohovořil.
O den dřív zdařilo se přijet králi Alfonsovi.
Když potom uviděli, že jede Válečník dobrý,
jeli mu naproti, aby mu vzdali pocty.
Na dohled ten, který se ve šťastné chvíli zrodil,
kázal, ať jeho lidé zastaví a stojí,
kromě těch, s kterými ho věrné přátelství pojí.
Těch asi patnáct s ním sesedlo s koní,
jak kázal ten, který se ve šťastné chvíli zrodil.
Na kolena a ruce klesl, k zemi se sklonil,
můj Cid Ruy Díaz z Vivaru zuby rval trávu polní,
tak velice byl dojatý, až hojně slzy ronil.
S pokorou přistupuje ke králi Alfonsovi.
Na tento způsob k nohám se svému pánu složil.
Krále pojala lítost, velice ho to bolí:
„Cidovi Válečníku víc sluší, pokud stojí;
ruce mi smíte líbat, ne však nohy.
Poslechněte mě, nebo buďte dál v nemilosti!“
Dál na kolenou klečel můj Cid v poli:
„Můj přirozený pane, o vaši lásku prosím,
abyste mě na místě omilostnil,
ať slyší to všichni přítomní hosti.“
Řekl král: „Z celé duše rád vás té viny zprostím.
Už jsem vám odpustil, už nejste v nemilosti,
dnešním dnem počínaje patříte do království.“
Promluvil můj Cid, a to těmito slovy:
„S díky to přijímám,“ řekl panu Alfonsovi.
„Jsem vděčný vám, a nejvíc prozřetelnosti Boží,
a též těmto mým věrným, kteří k vám se mnou došli.“
A stále na kolenou se k jeho rukám sklonil,
vstal a dal políbení na ústa králi Alfonsovi.
Všem ostatním to bylo po libosti,
ne však Garci Ordóñezovi a Álvaro Díazovi.
Promluvil můj Cid, a to těmito slovy:

„Děkuji za to všechno pomoci Boží,
milosti dosáhl jsem na svém pánu Alfonsovi;
ať je mi Bůh ku pomoci ve dne v noci.
Budte mým hostem, pane, jestli se vám to hodí.“

Řekl král: „V tom vám dnes nevyhovím.

Vy jste teprve přijel, a my už včera v noci.

Můj Cide Válečníku, dnes vás já budu hostit,
a zítra učiníme, jak se vám bude hodit.“

2050

2020

Ruku mu políbil, že je s tím můj Cid svolný.

Infanti z Carriónu zdraví ho s uctivostí:

„Čest, Cide, vám, ve šťastné chvíli jste se zrodil!

Ve všem všudy vám, Cide, chceme být nápomocni.“

Odpověděl můj Cid: „Kéž je to vůle Boží!“

Mého Cida, který se ve šťastné chvíli zrodil,

král Alfons toho dne velice hostí.

Nabažit se ho nemůže, je plný laskavosti,

upřeně prohlíží si ty dlouhé husté vousy.

Obdivují mého Cida všichni královi hosti.

2060

2030

Takto uplynul den a schýlilo se k noci.

Druhý den na obloze slunce už jasně hoří,

můj Cid Válečník dal svým lidem pokyn,

ať přichystají jídlo, že bude všechny hostit.

Takto královy lidi Válečník uspokojil,

všichni se veselili a měli stejný pocit:

tři roky nepojedli tak dobře a do sytosti.

Druhý den za svítání, se sluncem nad obzory,

biskup pan Jeroným svatou mši sloužil.

Všichni se shromáždili, jakmile bylo po mši;

2070

král začal bez odkladu mluvit těmito slovy:

„Slyšte mě, vazalové, hrabata, věrní moji!

Hodlám vznést tady žádost k Cidu Válečníkovi,

ať se to líbí Kristu, ať je to vůle Boží!

O doňu Elviru a Sol, vaše dcery, vás prosím,

abyste je dal za ženy infantům carriónským.

2040

Ten sňatek připadá mi čestný a velmi vhodný,
já si to velmi přeji a oni po tom touží.

Na té i oné straně všichni, kdo tady stojí,
ať přimluví se za to, lidé vaši i moji.

2080

Dejte nám dcery, Cide, a mějte přízeň Boží.“

„Nemám dcer na vdávání,“ Válečník na to poví,

„jsou ještě velmi malé a nemají ty roky.

Velikou pověst mají infanti carriónští,

pro mé, i lepší dcery jsou jistě víc než dobří.

Vy jste je vychovával, já jsem je obě zplodil,

obě jsou spolu se mnou vám, králi, na milosti.

Doňu Elvíru i Sol do vašich rukou vložím,

dejte je komu chcete, a já s tím budu svolný.“

„Díky vám,“ řekl král, „i všem, kdo jsou tu hosty.“

2090

Povstali ze svých míst infanti carriónští,

zrozenci šťastné chvíle ruce políbit došli;

vyměnili si meče v králově přítomnosti.

Promluvil král pan Alfons jako jejich pán dobrý:

„Dík, velkodušný Cide, dík hlavně přízni Boží,

že jste mi dal své dcery, dám je infantům carriónským.

Doňa Elvira a Sol v mé ochraně teď stojí,

dávám je za nevěsty infantům carriónským.

Vdávám dnes vaše dcery, když jste sám k tomu svolil;

kéž z toho máte radost, i Ten, který nás stvořil.

2100

Ve vašich rukou jsou teď infanti carriónští,

oni vás doprovodí, a já se s vámi loučím.

Tři sta stříbrných marek dávám jim ku pomoci,

na svatbu vydají je, či jak se vám to hodí.

Až budou v krásném městě Valencii ve vaší moci,

za své syny je mějte, ať k vám lnou jako k otci;

pak s nimi nakládejte, můj Cide, po libosti.“

Můj Cid je od něj přijal, ruce zlíbal, hold složil:

„Velice děkuji vám, králi a pane dobrý.

Vy vdáváte mé dcery, já k tomu jenom svolil.“

2110

Všichni dali své slovo, slíbili slavně totiž,
že druhého dne zrána, se sluncem nad obzory,
každý se domů vrátí, ať přijel odkudkoli.

2112b

A můj Cid Válečník tam vynikl v činech nových;
přemnoho zdatných mul a mnoho skvělých koní
začal Cid rozdávat všem, kdo o ty dary stojí,
přemnoho krásných šatů, vše s nádhernými vzory;
každému dá, co žádá, každého uspokojí.

Můj Cid tam tehdy rozdal šedesát skvělých koní.
Všichni jsou spokojeni, že setkání tak dobře končí.
Odjet už chtějí, den se už sešel s nocí.

2120

Král oba carriónské infanty za ruce chopí,
předal je v téže chvíli do Válečnickovy moci:

„Zde máte zetě, ať jsou vám jako synové rodní;
vy, Cide, ode dneška rozhodujete o nich.“

„Přijímám ten dar s díky, králi, a nebe prosím,
ať dostanete za to také odměnu Boží.“

Nasedl na Babieku, můj Cid do sedla skočil.

„Pravím před králem Alfonsem a se vši upřímností,
že kdo by chtěl jet na svatbu a o mé dary stojí,
ať tedy se mnou jede, myslím, že neprohloupí.“

2130

„O laskavost vás žádám, vy jste můj král a pán,
vy vdáváte mé dcery, vám se to zamlouvá.

Komu je tedy mám předat, když vy pryč pospícháte?

Já jim je vlastní rukou nepředám; ví Bůh, co se může stát.“

Odpověděl král: „Tady je Álvar Fáñez.

Vemte je do svých rukou a infantům je dáte,
jak já jsem je zde převzal, jako bych to byl já.

Buďte jim starosvatem, co svatba potrvá;

až setkáme se zase, řeknete mi co a jak.“

Řekl Álvar Fáñez: „Pane, to se mi zamlouvá.“

2140

Všechno je zařízeno, vězte, s velikou péčí.
„Ó králi pane Alfonsi, pane můj velmi ctěný!
Na paměť našeho setkání zde něco vezměte si.
Zde třicet jízdnic koní, výborně vystrojených,
a třicet rychlých koní s velmi dobrými sedly;
vezměte si je, a k tomu mé ruky políbení.“
Řekl král pan Alfonso: „Ohromil jste mě velmi.
Přijímám tento dar, který nabízíte mi.
Kéž odmění vás Stvořitel i se svatými v nebi
za radost způsobenou jen pro mé potěšení.“
Můj Cid Ruy Díaz pravil: „Sám jste mě uctil velmi,
pohostil jste mě dobře a já jsem spokojený.
Co živ budu, vždycky odvděčím se vám něčím!
Bohu vás poručím, k cestě jsem připravený.
Kéž se to všechno líbí i Bohu na nebesích!“

2150

Můj Cid dal tedy sbohem svému pánu Alfonsovi,
hned potom odjel, nechce, aby ho doprovodil.
Měli jste vidět jezdce na těch nádherných koních,
ruce líbají králi a s Alfonsem se loučí:
„Dejte nám dovolení, mějte nás u milosti,
do Valencie chceme zde Cida doprovodit,
chceme být při té svatbě infantů carriónských
s doňou Elvirou a Sol, které jste jim sám zvolil.“
Líbilo se to králi, a proto k tomu svolil.
Cidův doprovod roste, ubývá Alfonsovi,
mnoho lidí se přidá k Cidu Válečníkovi.
Míří do Valencie, v šťastné chvíli ji dobyl.
Dona Fernanda a Diega ponechal na starosti
Peru Bermúdezovi a Muňovi Gustiozovi,
mezi věrnými Cida není mužů tak schopných;
mají vyzvědět zvyky infantů carriónských.
Je tam i Ansur González, na slovo není skoupý,
bývá až příliš řečný, v jiném není tak schopný.

2160

2170

Vzdávají velkou úctou infantům carriónským.
Už jsou ve Valencii, kterou můj Cid byl dobyl.
Když se tam objevili, byl já sot nevýslovný.
Řekl můj Cid donu Pedrovi a Muňovi Gustiozovi:
„Sežeňte dobrý nocleh infantům carriónským
a buďte stále při nich, o to vás žádám a prosím.
Až bude zítra ráno slunce už nad obzory,
uvidí doňu Elviru a Sol, své nevěsty a choti.“

2180

2150

Všichni se odebrali odpočinout si předně.
Můj Cid Válečník do svého hradu vejde,
paní Jimena s dcerami ho uvítají vřele:
„Už jste zde, Cide, ve šťastné chvíli opásaný mečem?
Kěž vás po mnoho dní můžeme vídat ještě!“
„Přijel jsem, ctěná ženo, řízením Stvořitele.
Přivezl jsem vám zetě, více cti nabudeme.
Za ženichy mi, dcery, poděkování dejte!“

2190

2160

Žena a dcery vřele mu ruce políbily,
a také všechny dueni, které tam s nimi byly:
„Stvořiteli i vám, Cide s hustými vousy, díky!
Všechno, co uděláte, se dobře děje vždycky.
Nebudou ukrácené v ničem za vašeho žití!“
„Vy nás bohatě vdáte, tím jsme si obě jisty!“

2200

2170

„Má ženo, paní Jimeno, děkuji přízni Boží!
Vám, doňo Elviro a Sol, dcery mé, toto povím:
Vaší svatbou se naše čest dále zvětší a zmnoží,
ale vězte, že popravdě já jsem vás nezasnoubil.
Zlíbilo se požádat o vás mému pánu Alfonsovi,
tak silně na mě naléhal, z té duše po tom toužil,
že já sám jsem nikterak proti tomu nevystoupil.
Obě jsem vás, mé dcery, do jeho rukou vložil;
on, král, vás vdává, ne já, a to mi věrte, prosím.“

V paláci tedy ihned přípravy začínají;
jak podlahu, tak stěny koberce pokrývají,
samý purpur a hedváb a samé vzácné látky.
V paláci, věřte, byste byli a jedli rádi.
Družina jeho věrných přichází na pozvání.
Infantům z Carriónu to také ihned vzkáží,
infanti v sedlech koní do hradu odcválají,
dobře jsou oblečeni, mají bohaté šaty.
Bože, jak hrdě vešli! Jdou pěšky a jsou šťastní.
Můj Cid a jeho věrní infanty uvítali;
jemu a jeho ženě poklonou úctu vzdali
a šli si také sednout na jednu z předních lavic.
Všichni Cidovi věrní vědomost o tom mají,
co zrozenec šťastné chvíle udělá, očekávají.
Můj Cid Válečník povstal a toto pravil:
„Ježto to máme udělat, co bychom zdržovali?
Pojďte sem, Álvare Fáñezi, příteli nade vše drahý!
Vidíte moje dcery, předávám je vám tady,
víte, že jsem to slíbil Alfonsu, svému králi,
chci tedy splnit všechno, v čem jsme si slovo dali.
Infantům z Carriónu dejte je bez meškání,
ať už to skončujeme, ať přijmou požehnání.“
Minaya na to řekl: „To i chci bez výhrady!“
Povstaly obě dcery a infantům jsou dány.
Infantům z Carriónu Minaya toto praví:
„Minaya před vámi stojí; vy jste dva rodní bratři.
Rukou Alfonsa krále, který mě určil nad tím,
dvě urozené dcery vám předávám zde, páni,
abyste si je za ženy počestně a podle smlouvy vzali.
Přijali je oba s láskou a velmi rádi,
Cidovi a jeho ženě ruky políbení dali.
Když toto odbylo se, z hradu se odebrali,
do chrámu Matky Boží všichni se ubírají.
Biskup pan Jeroným převlékl si jen hábit,

u vchodu do kostela vyhlížel svatebčany;
slavnou mši potom sloužil a dal jim požehnání.

2240

Když z kostela pak vyšli, rychle ven odcválali,
odjeli na písčinu před valencijské hradby.

Bože, jak Cid a maní to umí s každou zbraní!

Zrozenec šťastné chvíle tři koně vystřídal již.

Můj Cid je s tím, co viděl, spokojený a šťastný;
infanti z Carriónu dobře koně ovládali.

Do Valencie nazpět provázejí své paní.

V paláci na hradě se bohatá svatba slaví.

Nazítří sedm terčů bylo už přichystaných,

ještě před jídlem jezdcům se zdařilo je srazit.

2250

Po celých čtrnáct dnů na svatbě hodovali,

potom se rozjíždějí domů ti vzácní páni.

Zrozenec šťastné chvíle, můj Cid, Válečník chrabřý,

jen mul a jízdnic koní a ořů vytrvalých

celých sto v ten den rozdál mezi své svatebčany,

těž pláště, kožešiny a mnohé jiné šaty;

a kolik peněz rozdál, nebylo k spočítání.

Cidovi vazalové se o tom spolu radí,

že sám za sebe každý odevzdá svoje dary.

Každý je spokojený, kdo sem jel za bohatstvím;

2260

zbohatlí vracejí se do Kastilie zpátky.

Svatební hosté už se na cestu vydávají,

zrozeni šťastné chvíle, Cidovi, sbohem dají,

loučí se s paními i s urozenými pány;

od Cida a jeho věrných rozjíždějí se šťastní,

jak bývá dobrým zvykem, převelice ho chválí.

Diego a Fernando jsou také velmi rádi,

hraběte Gonzala to oba synové mladí.

Všichni kastilští hosté se domů vydávají,

ve Valencii Cid a zeťové zůstávají.

2270

Tam pak skoro dva roky infanti přebývají,

dostává se jim od všech velkých projevů lásky.

Můj Cid a jeho věrní byli velice šťastní.
Dejž to Bůh Otec v nebi, Matka Boží i svatí,
ať sňatek Cida blaží, i ty, kdo vzali dary!
Sloky tohoto zpěvu se končí právě tady.
Kéž Stvořitel nás chrání, a s ním i všichni svatí!